

SLIBY JAKO BYZNYS

Pondělí, 30. října 2017

Třetina v této zemi i leckde jinde najdete lepší byznys, než je politika. A tím teprve nemyslím korupci ani možnost první u většiny, z čeho kynou nějaké peníze. Zastává to u nás volbami, kde systém plateb od státu za získané hlasy preferuje volební podnikání jako málokteré jiné. Když není silné téma, stačí nás co slíbit.

Pamatuji, jak mi jeden známý z Texasu líčil jedinou situaci, kdy jejich lokální televize zavedla o náklady republiky – zhruba padesát lety, po krajských volbách, kdy sociální demokracie zvalcovala současně zrušením poplatku za návštěvu u lékaře. Vyšli jsme z toho jako země, kde se dají vyhrát volby kvůli tisícet korunám. Tehdy zhruba jeden dolar. Máte jeden dolar rozhodnout volby? Máte. A dnes, kdy máme silná témata, která snesou libovolnou dávku demagogie a populismu, jde lovit voliče je snáz. Stačí třeba polepit vesnice plakáty, začít implementaci islámského práva do našeho systému, i když se nic takového nechystá. Náklady v tomto případě odhaduji na tisícet milionů, výnos v podobě státního příspěvku stovky procent – zhruba desát milionů. Který podnikatel produkuje něco reálného tohle má. Tradiční politické strany – s výjimkou komunistů a sociálních demokratů s jejich finančním polemím z minulosti – jsou na tom ovšem hůř. Pokud skutečně pracují (mají reálný program, platí odborníky atd.), u nás sám provoz je stojí víc peněz. A pak je třeba musejí konkurovat typickým se strategií „slib nic nestojí“. Ke stejným nákladům na plakáty musí navíc přičíst náklady na to, aby k voličům doputovaly v dostatečné míře i reálné informace. Proto nemám nic proti jejich sponzoringu. Bohužel – tyto strany se dostatečné finanční podpory hned tak nedočkají. Kdo za to má? Například autoři podobných článků, jako ten, co vyšel nedávno v týdeníku Euro. „Frontální útok miliardářů: zítra si vás koupíme.“ Titulek navozoval pocit spiknutí a stejnou cestou šel autor ve svém referování o sponzorech prezidentských kandidátů a politických stran. Díky podpoře bývalého předsedy Akademie věd Jiřího Draho jsem se mezi uvedenými donátory ocitl i já. Stejně jako jiní jmenovaní, které osobně znám, si nehodlám nikoho kupovat, jen chci na Hradě důstojnou reprezentaci. Takže má takhle interpretace přirozeně nařít. Na riziko, bude vládnout v médiích, jsem upozornil i známého, který má rád o radu. S podnikáním je na tom podobně (nepotřebuje si nikoho kupovat, funguje globálně a nezávisle na dotacích veřejných zakázkách), ale to by mu nepomohlo. Pro úplnost, já osobně kromě různých charit nebo vždy sponzoruji leccos. Pokud jde o politiku, podporoval jsem i nezávislé aktivisty, kteří se významně angažovali při tvorbě nového zákona o financování politických stran. A jedním z hlavních cílů bylo právo „zastropování“ rozpočtu na volební kampaně a omezení příspěvku od jednoho dárce. Ideál, k němuž má nový zákon umožnit cestu, je jasný. Každou politickou stranu by neměl zakládat a financovat jediný člověk, předejde tím kvůli státnímu zájmu – politika má k byznysu nebezpečně blízko. By v optimálním případě měla podporovat širokou vrstvu voličů, kterým je ten jediný politický program blízký. Bo se to moc neděje. A co hůř, klesne i podpora od těch majetnějších. Když přispěje Jiřímu Draho korunami jeho bývalá kolegyně Helena Illnerová, toho si nikdo nevědomě (nezní to dost konspirativně), natož aby to ocenil. Když ale (v poměru mnohem menším zlomkem svého majetku) podpoří Draho miliardář, hned je z něj sprostý podezřelý. Máme to zapotřebí? Jak víme, třeba majitel Jablotronu Dalibor Dědek už se použil. Tak kterém se ocitl a zasahoval mu až do jeho firmy, ho donutil vystřízlivět a stáhl se do pozadí. Další podnikatel – ten, který mi telefonoval – si podporu rozmyslel úplně. Ani já asi každou politickou stranu nepodpořím. Nemám zájem vystavovat se donekonečna útokům lidí, kteří si snahu pomoci sympatickým politikům vykládají jako pokus většinou si koupit. Čelánky, jako byl ten v Euro, tuhle náladu ve společnosti jen šíří. Když se to změní? Třetina jako tisíc, jestli věc. LIBOR WINKLER